

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતેની ગુજરાત ઉચ્ચ અદાલતમાં

ફોજદારી અપીલ નં. ૧૨૯૭/૨૦૦૬

મંજૂરી અને હસ્તાક્ષર અર્થે :

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ઝેડ. કે. સૈયદ

=====

૧.	૨. શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવે?	
૨.	પત્રકારને જોવા દેવામાં આવે ?	
૩.	શું ન્યાયમૂર્તિ ચુકાદાની વાજબી નકલ જોવા માંગે છે?	

જ.	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	
----	---	--

=====

દેવશીભાઈ માવજીભાઈ વેકરીયા & જ..... અપીલકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય..... સામાવાળાઓ/પ્રતિવાદીઓ

=====

ઉપસ્થિત રહ્યા :

શ્રી હર્શિત એસ. ટોલિયા, અપીલકર્તા (ઓ) નંબર ૧-૫ માટે વકીલ શ્રી રાકેશ પટેલ, વિરોધી (ઓ)/પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૧ માટે એપ્લિકેશન

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ઝેડ. કે. સૈયદ

તારીખ:૨૮/૧૧/૨૦૧૬

સીએવી જજમેન્ટ

૧. અપીલકર્તાઓ-મૂળ આરોપીઓએ દંડ પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૩૭૪ હેઠળ, ૧૯૮૮ના સત્ર કેસમાં છઠ્ઠી ફાસ્ટ ટ્રેક કોર્ટ, ગોંડલ, કેમ્પ જેતપુર ખાતેના વિદ્વાન પીઠાસીન અધિકારી દ્વારા પસાર કરાયેલા ચુકાદા અને દોષિત ઠેરવવાના આદેશ અને સજા વિરુદ્ધ આ અપીલને પ્રાધાન્ય આપ્યું છે, જેમાં વિદ્વાન ન્યાયાધીશે

આરોપીઓને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૧૪ સાથે વાંચી શકાય તેવા કલમ ૪૯૮એ હેઠળ સજાપાત્ર ગુના માટે દોષિત ઠેરવ્યા છે અને તેમને દરેકને ૦૨ વર્ષ માટે સખત સજા ભોગવવાની સજા ફટકારી છે અને તેમાં ચુક કરે તો, વધુ ૩ મહિના માટે સાદી કેદ ભોગવવાની સજા. આરોપી વ્યક્તિઓને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૧૧૬ અને ૧૧૪ હેઠળ સજા પામેલા ગુના માટે પણ દોષિત ઠેરવવામાં આવે છે અને તેમાંથી દરેકને ૩ વર્ષ માટે સખત કેદ ભોગવવી પડે છે અને વધુ સાદી કેદ ૦૬ મહિના પસાર કરવા માટે, ચુક કરે તો, રૂ.૨,૦૦૦/- નો દંડ ચૂકવવો પડે છે.વિદ્વાન ન્યાયાધીશે આદેશ આપ્યો છે કે મૂળ સજાઓ એક સાથે ચલાવવામાં આવે.

૨. ફરિયાદી પક્ષના કેસની ટૂંકી હકીકતો નીચે મુજબ છે:

હાલની ઘટના ૮.૮.૧૯૯૯ ના રોજ લગભગ સવારના ૯:૦૦ વાગ્યે જેતપુર નગરમાં શેરી નં.૧૮ ના ત્રાફુડીપરા વિસ્તારમાં સ્થિત અપીલકર્તાઓના ઘરે બની છે. આ ઘટનામાં એક રિતાબેન, જે અપીલકર્તા નંબર પત્ની પત્ની અને અપીલકર્તા નંબર ૧ અને ૨ ની પુત્રવધૂ હતી સાથે તેનો ૨ વર્ષનો સગીર પુત્ર પારસ @મુન્ના સળગી ગયો હતો અને આખરે તેઓ ઈજાના કારણે મૃત્યુ પામ્યા હતા. મૃતક રિતાબેને પહેલા તેના પુત્ર પારસને આગ ચાંપી હતી અને ત્યારબાદ તેણે પોતાના પર કેરોસીન છાંટ્યું હતું અને પોતાને આગ ચાંપી હતી અને આમ આત્મહત્યા કરી હતી. મૃતક રિતાબેનને અપીલકર્તાઓ દ્વારા માનસિક ક્ષૂરતાનો

સામનો કરવો પડ્યો હતો-આરોપી કારણ કે તે ખેતીનું કામ કરતી ન હતી. મૃતક રિતાબેન અને અપીલકર્તા નંબર ૫ ના લગ્ન ઘટનાની તારીખના ચાર વર્ષ પહેલાં કરવામાં આવ્યા હતા. ફરિયાદી પ્રેમજીભાઈ લાલાભાઈ રામોલિયા મૃતક રિતાબેનના પિતા છે.

ફરિયાદી પક્ષનો કેસ એ છે કે ૮.૮.૧૯૯૯ ના રોજ સવારના જ્યારે ફરિયાદી પ્રેમજીભાઈ ગામમાં તેમના બે પુત્રો સાથે તેમની વાડી, દુધિવદર, તાલુકા: જામકંડોરણા, જિલ્લા: રાજકોટ માં હાજર હતા ત્યારે બે વ્યક્તિઓ એટલે કે. પરશોત્તમભાઈ અને લખમાનભાઈ એક ટેક્સીમાં જેતપુર આવ્યા અને ફરિયાદીને જાણ કરી કે તેમની પુત્રીને દાઝી જવાની ઈજાઓ થઈ છે અને તેથી ફરિયાદી ગામમાં તેમના ઘરે ગયો અને તેમની પત્ની જયાબેન અને તેમની મોટી પુત્રી ભાવનાબેનને જાણ કરી અને ત્યારબાદ, આ તમામ વ્યક્તિઓ એટલે કે ફરિયાદી પ્રેમજીભાઈ, તેમના કાકા મેપાભાઈ, તેમની પત્ની જયાબેન અને તેમની મોટી પુત્રી ભાવનાબેન જેતપુર આવ્યા અને અપીલકર્તાઓના ઘરે ગયા, જ્યાં ફરિયાદીને ખબર પડી કે મૃતક રિતાબેન અને તેના પુત્ર પારસ @મુન્નોને લઈ જવામાં આવ્યા છે. જેતપુરની સરકારી હોસ્પિટલમાં અને તેથી, આ તમામ વ્યક્તિઓ જેતપુરની સરકારી હોસ્પિટલમાં ગયા, જ્યાં તેમને ખબર પડી કે રીટા અને મુન્નો ઈજાના કારણે મૃત્યુ પામ્યા છે અને મૃતદેહો પોસ્ટમોર્ટમ રૂમમાં પડ્યા છે.

લગ્ન પછી મૃતક રિતાબેન અવારનવાર તેના માતાપિતાના ઘરે આવતી હતી.મૃતક રિતાબેનને માનસિક ક્ષૂરતાનો સામનો કરવો પડ્યો હતો કારણ કે તે ખેતીના કામમાં મદદ કરતી ન હતી. ફરિયાદી પ્રેમજીભાઈએ સાંજે ૨:૪૫ વાગ્યે તા.૮.૮.૧૯૯૯ ના રોજ જેતપુર સિટી પોલીસ સ્ટેશનના પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર સમક્ષ હોસ્પિટલમાં ફરિયાદ નોંધાવી. તે પહેલાં, આ ઘટના જેતપુર સિટી પોલીસ સ્ટેશનમાં ૧૯૯૯ ના આકસ્મિક મૃત્યુ તપાસ કેસ નં.૩૬ તરીકે નોંધવામાં આવી હતી અને ૮.૮.૧૯૯૯ ના રોજ પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટરે સરકારી હોસ્પિટલ, જેતપુર ખાતે સવારે ૧૦:૪૫ વાગ્યે ઇન્કવેસ્ટ પંચનામા તૈયાર કર્યા હતા. ત્યારબાદ બપોરે ૧૨:૩૦ વાગ્યે ગુનાના સ્થળનું પંચનામું તૈયાર કરવામાં આવ્યું હતું. અને ત્યારબાદ પ્રેમજીભાઈની ફરિયાદ બપોરે ૨:૪૫ વાગ્યે નોંધવામાં આવી હતી.

૩. ત્યારબાદ તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી અને કેટલાક સાક્ષીઓના નિવેદનો નોંધવામાં આવ્યા હતા. તપાસ દરમિયાન, આરોપી વ્યક્તિઓની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી અને આખરે, તેમની સામે વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટની અદાલતમાં આરોપપત્ર દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું.આ કેસ સુનાવણીપાત્ર સત્રો હોવાથી તે જ સત્ર અદાલતને સોંપવામાં આવ્યો હતો.

૪. ત્યારબાદ, આરોપ ઘડવામાં આવ્યો અને આરોપીઓને સમજાવવામાં આવ્યા, જેના પર આરોપી વ્યક્તિઓએ દોષિત ન હોવાનો દાવો કર્યો અને દાવો કર્યો કે કેસ ચલાવવામાં આવે.

પ. આરોપી વ્યક્તિઓ સામેના આરોપોને ઘરે લાવવા માટે, ફરિયાદી પક્ષે ઘણા સાક્ષીઓની તપાસ કરી અને દસ્તાવેજી પુરાવા પણ રજૂ કર્યા.

ડ. ત્યારબાદ, ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા કલોર્નિંગ પુરસીસ દાખલ કર્યા પછી, ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતા, ૧૯૭૩ ની કલમ ૩૧૩ હેઠળ આરોપી વ્યક્તિઓના વધુ નિવેદનો નોંધવામાં આવ્યા હતા.આરોપી વ્યક્તિઓએ ફરિયાદી પક્ષનો કેસ નકારી કાઢ્યો છે અને રજૂઆત કરી છે કે તેમની સામે ખોટો કેસ દાખલ કરવામાં આવ્યો છે.

૭. સુનાવણીના સમાપન પર અને મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવાની પ્રશંસા કર્યા પછી, વિદ્વાન ન્યાયાધીશે ચુકાદાને આક્ષેપ કર્યો, અપીલકર્તાઓને દોષિત ઠેરવ્યા-ઉપર જણાવ્યા મુજબ આરોપી.

૮. ૧૯૯૯ના સેશન્સ કેસ નં.૧૨૭ માં છઠ્ઠી ફાસ્ટ ટ્રેક કોર્ટ, ગોંડલ, કેમ્પ એટ જેતપુર્ના વિદ્વાન પીઠાસીન અધિકારી દ્વારા પસાર કરાયેલા દોષિત ઠેરવવાના તારીખ ૧૫.૭.૨૦૦૬ના ઉપરોક્ત આદેશ અને ચુકાદા થી નારાજ અને અસંતુષ્ટ થઈને, અપીલકર્તાઓએ આ અદાલત સમક્ષ હાલની અપીલને કરેલ છે.

૯. સાંભળ્યુંશ્રી ટોળિયા, અપીલકર્તાઓ માટે વિદ્વાન વકીલ.તેમણે દલીલ કરી છે કે ફરિયાદી કેસમાં સંખ્યાબંધ અંતર્ગત નબળાઈઓ છે જે કેસના મૂળ સુધી જાય છે અને ફરિયાદી કેસની વિશ્વસનીયતાને ગંભીર રીતે અસર કરે છે.ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૧૧૪ સાથે વાંચી શકાય તેવા કલમ ૪૯૮એ હેઠળ સજા પામેલા ગુના માટેના ઘટકો તેમજ ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૧૧૪ સાથે વાંચી શકાય તેવા કલમ ૩૦૫ હેઠળ સજા પામેલા ગુના માટેના ઘટકો આકર્ષાય નહીં.

૧૦. તેમણે દલીલ કરી છે કે તે માત્ર અપીલકર્તાઓ સામેનો આરોપ છે કે મૃતક હતા. તેણી ખેતીકામમાં મદદ ન કરતી હોવાથી માનસિક કૂરતાનો ભોગ બની હતી. તેમણે દલીલ કરી છે કે તે એક સ્વીકૃત સ્થિતિ છે કે અપીલકર્તાઓ સામે અન્ય કોઈ આરોપ નથી. તેમણે દલીલ કરી છે કે ફરિયાદી પક્ષની વાર્તા અત્યંત અકુદરતી અને અસંભવિત છે.તેમણે દલીલ કરી છે કે ફરિયાદી પક્ષ વાજબી શંકાની બહાર તેના કેસને સાબિત કરવામાં ખરાબ રીતે નિષ્ફળ ગયો છે.

૧૧. તેમણે દલીલ કરી છે કે વિદ્વાન ન્યાયાધીશે કેસની હકીકતો, પુરાવા અને સંજોગો તેમજ કાયદાના સિદ્ધાંતોને તેના યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં સ્થાપિત કર્યા નથી. તેમણે દલીલ કરી છે કે વિદ્વાન ન્યાયાધીશે ફરિયાદી કેસમાં જોવા મળતી સહજ નબળાઈઓને ધ્યાનમાં લીધી નથી જેના પરિણામે ન્યાયની નિષ્ફળતા થઈ છે.

૧૨. તેમણે દલીલ કરી છે કે વિદ્વાન ન્યાયાધીશ એ વાતની કદર કરવામાં નિષ્ફળ ગયા છે કે ફરિયાદી-પ્રેમજીભાઈએ આંક.૨૩ પરના તેમના પુરાવામાં સ્વીકાર્યું છે કે શરૂઆતના વર્ષોમાં તેમની પુત્રીના વૈવાહિક જીવનમાં કોઈ સમસ્યા નહોતી.તેણે દલીલ કરી છે કે તેની દીકરીને વિવિધ પ્રસંગોએ વારંવાર તેના ઘરે આવવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.ફરિયાદીએ એ પણ સ્વીકાર્યું છે કે તેઓ અપીલકર્તાઓના ઘરે આવતા હતા.લગ્નના ૨ વર્ષના સમયગાળા પછી મૃતક રિતાબેનનો શ્રીમન્ત સમારોહ જેતપુર ખાતે અપીલકર્તાઓના ઘરે કરવામાં આવ્યો હતો.ફરિયાદીના પરિવારના તમામ સભ્યો જેતપુર ગયા હતા અને સમારોહ કર્યા બાદ રિતાબેનને તેના ઘરે લાવવામાં આવી હતી.તેઓ ૦૮ થી ૦૯ મહિના સુધી ફરિયાદીના ઘરે રહ્યા અને ત્યારબાદ તેમણે એક છોકરાને જન્મ આપ્યો.તેણે દલીલ કરી છે કે ફરિયાદીએ સ્વીકાર્યું છે કે તે જે સમયગાળા માટે તેના ઘરે રહેતી હતી તે દરમિયાન તેનો જમાઈ અને તેના પરિવારના સભ્યો તેના ઘરે આવતા હતા અને તેઓ ખુશીથી રહેતા હતા.તેણે દલીલ કરી છે કે ફરિયાદીએ તેના કોસસેક્સેમિનેશનમાં આપેલા સ્વીકારને જોતાં, એવું ન કહી શકાય કે મૃતક રિતાબેનને કોઈ માનસિક અથવા શારીરિક ફૂરતા કરવામાં આવી હતી.

૧૩. તેણે દલીલ કરી છે કે તે માત્ર એવો આરોપ છે કે મૃતક રિતાબેનને માનસિક ફૂરતા સહન કરવી પડી હતી કારણ કે તે ખેતીના કામમાં મદદ કરતી ન હતી.તેમણે દલીલ કરી છે કે આને પ્રોત્સાહન ન કહી શકાય જે કોઈ પણ

વ્યક્તિને આત્મહત્યા કરવા તરફ દોરી શકે.તેથી, ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૧૧૪ સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ૩૦૬ હેઠળ સજા પામેલા ગુના માટેના ઘટકો આ કેસમાં સામેલ હોવાનું ન કહી શકાય.તેમણે દલીલ કરી છે કે ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષીઓ દ્વારા આપવામાં આવેલા મૌખિક પુરાવાને જોતા એવું ન કહી શકાય કે મૃતક રિતાબેનને માનસિક અથવા શારીરિક ફૂરતા આપવામાં આવી હતી.તેમણે દલીલ કરી છે કે ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષીઓએ સુનાવણીના તબક્કે તેમના પુરાવામાં ભૌતિક સુધારા કર્યા છે જે કેસના મૂળ સુધી જાય છે અને ફરિયાદી કેસની વિશ્વસનીયતા અને વિશ્વસનીયતાને અસર કરે છે.

૧૪. તેમણે દલીલ કરી છે કે કોર્ટે પોતાને માનવીય લાગણીઓ અને લાગણીઓથી દૂર રાખવી જોઈએ.કોર્ટે જોવાનું છે કે રેકૉર્ડ પર કાનૂની પુરાવા છે કે નહીં.વિદ્વાન ન્યાયાધીશના તારણો પરથી એવું લાગે છે કે તે માનવીય લાગણીઓ અને લાગણીઓ પર આધારિત છે જે કાનૂની પુરાવાથી દૂર છે.તેણે દલીલ કરી છે કે ફરિયાદી પક્ષના કેસ અનુસાર, મૃતક રિતાબેન તેના માતાપિતાને જાણ કરી હતી કે તે અપીલકર્તાઓ દ્વારા ફૂરતા સહન કરવામાં આવી હતી કારણ કે તે કૃષિ કાર્યમાં મદદ કરતી ન હતી.૨૦૦૬ (૧) જી. એલ. આર. ૫૧૪ માં નોંધાયેલા ગુજરાત રાજ્ય વિરુદ્ધ ભારતભાઈ બાલુભાઈ લાડ અને અન્યના કેસમાં આ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત સિદ્ધાંતો અનુસાર પુરાવાનો આ ભાગ પુરાવાઓમાં અસ્વીકાર્ય છે.

૧૫. તેમણે દલીલ કરી છે કે સાબિત કરવા માટે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૧૦૭ અને ૩૭૬ હેઠળ ગુનાના ઘટકો એ બતાવવા માટે પુરાવા હોવા જોઈએ કે આત્મહત્યા કરવા માટે સતામણી અને ત્રાસ આપવામાં આવ્યો હતો.માત્ર સતામણી અથવા ફૂરતાનો આરોપ જે સ્ત્રીને આત્મહત્યા કરવા તરફ દોરી જાય છે તે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૩ હેઠળ ગુનો રચવા માટે પૂરતો નથી.

૧૬. તેણે દલીલ કરી છે કે ઘટના સમયે તેની ભાભી ગુનાના સ્થળે હાજર નહોતી. તેણે દલીલ કરી છે કે ભાભીની ગેરહાજરીને તેની તરફેણમાં ધ્યાનમાં લેવી જરૂરી છે અને તેને શંકાનો લાભ આપવો જરૂરી છે.

૧૭. તેમની ઉપરોક્ત રજૂઆતોના સમર્થનમાં તેમણે (૧) ઈન્ડરપાલ વિરુદ્ધ મધ્યપ્રદેશ રાજ્ય, ૨૦૦૧ (૧) એસ. સી. સી. ૭૩૬ (૨) એમ. ગનાનાથ પટનાયક વિરુદ્ધ ઓરિસ્સા રાજ્ય, (૨૦૦૨ (૨) એસ. સી. સી. ૬૧૯ (૩) ગુજરાત રાજ્ય વિરુદ્ધ ભારતભાઈ બાલુભાઈ લાડ અને અન્ય, ૨૦૦૬ (૧) જી. એલ. એચ. ૭૧૮ (૪) સુભાષભાઈ ચંદુભાઈ પટેલ વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય, ૨૦૦૬ (૩) જી. એલ. એચ. ૭૨૪ ના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો છે.છેલ્લે, તેમણે વિદ્વાન ન્યાયાધીશના અવલોકનો વાંચ્યા છે અને દલીલ કરી છે કે વિદ્વાન ન્યાયાધીશ દ્વારા કરવામા આવેલા અવલોકનો કાયદાની નજરમાં યોગ્ય નથી અને તેથી, વિદ્વાન ન્યાયાધીશના ચુકાદા અને હુકમને રદ કરવાની જરૂર છે.

૧૮. શ્રી રકેશ પટેલ, સામાવાળા, રાજ્યના વિદ્વાન મદદનિશ સરકારિ વકિલ.તેમણે દલીલ કરી છે કે વર્તમાન કેસમાં ફરિયાદી અને મૃતકના પરિવારના અન્ય સભ્યો દ્વારા નિવેદન આપવામાં આવ્યું છે કે લગ્ન પહેલાં વર્તમાન અપીલકર્તા દ્વારા સ્વીકારવામાં આવ્યું હતું કે મૃતક બેવડી સ્નાતક મહિલા છે અને તે કૃષિ ક્ષેત્રમાં કામ કરશે નહીં. તેણે દલીલ કરી છે કે મૃતકએ ફરિયાદી, પિતા, માતા, ભાઈ અને પરિવારના સભ્યોને ખુલાસો કર્યો હતો કે તમામ અપીલકર્તાઓ તેને ખેતરમાં ખેતીનું કામ કરવા માટે દબાણ કરી રહ્યા છે.અપીલકર્તાઓ દ્વારા મૃતક સાથે કરવામાં આવેલી માનસિક ક્ષૂરતા અને અસભ્ય વર્તનને કારણે મૃતકએ પોતાની સહનશીલતા ગુમાવી દીધી હતી.તેમણે દલીલ કરી છે કે ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષીઓએ ખુલાસો કર્યો છે કે જ્યારે કૃષિ ક્ષેત્રમાં કામ ન કરવાની સમજણ કરવામાં આવી હતી, ત્યારે તે બંને પક્ષો વચ્ચેનો કરાર હતો.અપીલકર્તાઓના બળજબરીપૂર્વકના વર્તનને પરિણામે અપીલકર્તાઓ દ્વારા આત્મહત્યા કરવા માટે ઉશ્કેરણી અને ઉશ્કેરણીના રૂપમાં મૃતકને ઉશ્કેરવામાં આવ્યા હતા.આ કૃત્યના પરિણામે મૃતકએ આત્મહત્યા કરી છે.તેથી, ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૪૯૮એ, ૩૦૬ અને ૧૧૪ હેઠળનો ગુનો વાજબી શંકાની બહાર સાબિત થાય છે.

૧૯. તેમણે વધુમાં દલીલ કરી છે કે પીડિતાના બંને મૃતદેહોના પોસ્ટમોર્ટમ કરનાર નિષ્ણાતે પોસ્ટમોર્ટમ નોંધની કોલમ No.૧૭ માં ખુલાસો કર્યો છે કે બંને

પીડિતોને દાઝી જવાની ઇજાઓ થઈ છે અને તે ઇજાઓને કારણે બંને પીડિતો મૃત્યુ પામ્યા છે.તેમણે પુરાવા અધિનિયમની કલમ ૮ તરફ કોર્ટનું ધ્યાન દોર્યું છે અને દલીલ કરી છે કે તમામ અપીલકર્તાઓના વર્તનને ધ્યાનમાં રાખીને-મૃતક દ્વારા ક્ષેત્રમાં કામ ન કરવાની સમજણનો આરોપ મૂક્યો છે અને અપીલકર્તાઓ દ્વારા ઉપરોક્ત શરત પર સંમત થવું સુસંગત છે. તેથી, હેતુ, તૈયારી અને અગાઉના અથવા અનુગામી વર્તનને ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા અપીલકર્તાઓ સામે વાજબી શંકાની બહાર સાબિત કરવામાં આવે છે.તેમણે દલીલ કરી છે કે આવા ફૂર કેસોમાં આરોપી વ્યક્તિઓ પ્રત્યે કોઈ નરમાઈ બતાવી શકાતી નથી.

૨૦. તેમણે દલીલ કરી છે કે વિદ્વાન ન્યાયાધીશે આ મામલાના દરેક પાસાને ધ્યાનમાં લીધો છે અને સંપૂર્ણ, ન્યાયી અને યોગ્ય ચુકાદો આપ્યો છે. તેથી પણ, વિદ્વાન ન્યાયાધીશ દ્વારા પસાર કરાયેલા વિવાદિત ચુકાદા અને દોષિત ઠેરવવાના આદેશ અને સજાની જરૂર છે: પુષ્ટિ કરી છે.

૨૧. મેં સંબંધિત પક્ષોના વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા છે અને મારી સમક્ષ રજૂ કરાયેલા કાગળોની સમીક્ષા કરી છે.મેં હરીફ પક્ષો માટે વિદ્વાન વકીલો દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી રજૂઆતો પર પણ વિચાર કર્યો છે.મેં વિદ્વાન ન્યાયાધીશ દ્વારા પસાર કરાયેલા વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશ અને રેકૉર્ડ પર રજૂ કરવામાં આવેલા મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવાઓમાંથી પસાર થયો છું. મેં ફરિયાદી

પક્ષના સાક્ષી ફરિયાદીના મૌખિક પુરાવા વાંચ્યા છે અને અપીલકર્તાઓ સામે ઘડવામાં આવેલા આરોપનો પણ અભ્યાસ કર્યો છે.

૨૨. ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી નંબર ૧-પ્રેમજીભાઈ લાલાબાપા અને પીડબ્લ્યુ નંબર ૪-ડો. નિખીતાબેન ચંદ્રકાંતભાઈ પૂજારા, જેમણે મૃતકના શરીરનું પોસ્ટમોર્ટમ કર્યું છે, તેમણે ખુલાસો કર્યો છે કે મૃતકના મૃત્યુનું કારણ દાઝી ગયેલી ઈજાઓ છે. આંક.૩૦-ઈન્કવેસ્ટ પંચનામાની સામગ્રીઓ, ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી નંબર ૪ ના મૌખિક પુરાવા દ્વારા સમર્થિત છે. કાર્યવાહીના કેસના સમર્થનમાં સ્થળનો પંચનામા આંક.૩૧ પર રજૂ કરવામાં આવે છે અને તેની સરખામણી આંક.૩૦,૪૧,૪૨ ની સામગ્રી સાથે કરવામાં આવે છે જે દર્શાવે છે કે મૃત્યુનું કારણ મૌખિક અને દસ્તાવેજી પુરાવા દ્વારા વાજબી શંકાની બહાર સાબિત થાય છે.જ્યાં સુધી અપીલકર્તાઓ દ્વારા મૃતકને કરવામાં આવેલી સતામણી અને ફૂરતાના આરોપોની વાત છે, ત્યાં સુધી ફરિયાદી, મૃતકની માતા અને કાકાએ આંક.૨૩,૩૬ અને ૩૭ પર મૌખિક રીતે ખુલાસો કર્યો છે કે મૃતકએ આત્મહત્યા કરી હતી કારણ કે તેને ખેતીના કામ માટે ખેતરમાં જવાની ફરજ પાડવામાં આવી હતી અને લગ્ન પહેલાં બંને પક્ષો વચ્ચે સમજૂતી હતી કે મૃતક બેવડા સ્નાતક છે અને તે ખેતીનું કામ નહીં કરે.અહીં ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૪૮૮એ નો સંદર્ભ લેવો સુસંગત છે, જે નીચે મુજબ છે:

“૪૯૮ A. પતિનો પતિ અથવા પતિનો સંબંધી જે સ્ત્રીને ફૂરતા ભોગવે છે

જે કોઈ પણ સ્ત્રીનો પતિ અથવા પતિનો સંબંધી હોય, તે આવી સ્ત્રીને ફૂરતા ભોગવે છે, તેને ત્રણ વર્ષ સુધીની કેદની સજા કરવામાં આવશે અને દંડ પણ ફટકારવામાં આવશે.

સમજૂતી.આ વિભાગના હેતુઓ માટે, "ફૂરતા" નો અર્થ થાય છે ((ક) એવી કોઈ ઈરાદાપૂર્વકની વર્તણૂક કે જે સ્ત્રીને આત્મહત્યા કરવા માટે ઉશ્કેરે છે અથવા સ્ત્રીના જીવન, અંગ અથવા સ્વાસ્થ્ય (ભલે તે માનસિક અથવા શારીરિક હોય) માટે ગંભીર ઈજા અથવા જોખમ ઊભું કરે તેવી શક્યતા છે; અથવા

(બી) મહિલાની પજવણી જ્યાં આવી સતામણી તેણીને અથવા તેણી સાથે સંબંધિત કોઈપણ વ્યક્તિને કોઈપણ મિલકત અથવા મૂલ્યવાન સુરક્ષા માટેની કોઈપણ ગેરકાયદેસર માંગને પહોંચી વળવા માટે દબાણ કરવાના હેતુથી હોય અથવા તેણી અથવા તેણી સાથે સંબંધિત કોઈપણ વ્યક્તિ દ્વારા આવી માંગને પહોંચી વળવામાં નિષ્ફળતાને કારણે હોય.]”

મેં ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષીઓ દ્વારા જાહેર કરાયેલા તમામ આરોપી વ્યક્તિઓના ઇરાદાપૂર્વકના વર્તનના અર્થની સરખામણી કરી છે.અપીલકર્તાઓ અને મૃતક અને તેના પરિવારના સભ્યો વચ્ચે સમજૂતી થઈ હતી કે તે ખેતીનું કામ નહીં કરે.

૨૩. મેં પુરાવા અધિનિયમની કલમ ૮ની જોગવાઈઓના ઘટકોમાંથી પસાર થયું છે, જે નીચે મુજબ છે:

“૮. હેતુ, તૈયારી અને અગાઉના અથવા અનુગામી વર્તન કોઈપણ હકીકત સુસંગત છે જે મુદ્દા અથવા સંબંધિત હકીકતની કોઈપણ હકીકત માટે હેતુ અથવા તૈયારી દર્શાવે છે અથવા બનાવે છે. આવા દાવા અથવા કાર્યવાહીના સંદર્ભમાં, અથવા તેમાં મુદ્દામાં અથવા તેની સાથે સંબંધિત કોઈપણ હકીકતના સંદર્ભમાં, કોઈપણ પક્ષ અથવા કોઈપણ પક્ષના કોઈ એજન્ટનું કોઈપણ દાવો અથવા કાર્યવાહીનું વર્તન અને કોઈ પણ વ્યક્તિનું વર્તન, જેની સામે કોઈ કાર્યવાહીનો વિષય છે, તે સંબંધિત છે, જો આવા વર્તન મુદ્દા અથવા સંબંધિત હકીકતની કોઈપણ હકીકતને પ્રભાવિત કરે છે અથવા પ્રભાવિત કરે છે, અને તે અગાઉની કે પછીની હતી કે કેમ.

સમજૂતી ૧.આ વિભાગમાં "આચરણ" શબ્દમાં નિવેદનો શામેલ નથી, સિવાય કે તે નિવેદનો નિવેદનો સિવાયના કૃત્યો સાથે અને સમજાવે; પરંતુ આ સમજૂતી આ અધિનિયમની અન્ય કોઈ કલમ હેઠળ નિવેદનોની સુસંગતતાને અસર કરતી નથી.

સમજૂતી ૨.જ્યારે કોઈ પણ વ્યક્તિનું વર્તન સુસંગત હોય, ત્યારે તેને અથવા તેની હાજરીમાં અને સુનાવણીમાં કરવામાં આવેલું કોઈપણ નિવેદન, જે આવા વર્તનને અસર કરે છે, તે સુસંગત છે."

૨૪. અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલ શ્રી ટોલિયાએ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત તેમજ આ અદાલતના નિર્ણયોમાં કરવામાં આવેલા અવલોકનો દ્વારા દલીલ કરી છે કે વર્તમાન અપીલકર્તાઓની કૂરતા અને વર્તન અંગે ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષીઓ દ્વારા જે ખુલાસો કરવામાં આવ્યો છે તે સાંભળેલી વાત છે.પુરાવા અધિનિયમની કલમ ૮ મુજબ, કોઈપણ વ્યક્તિનું વર્તન સુસંગત છે, તેને અથવા તેની હાજરીમાં અને સુનાવણીમાં કરવામાં આવેલું કોઈપણ નિવેદન, જે આવા વર્તનને અસર કરે છે તે સુસંગત છે.કલમ ૪૯૮ એ હેઠળ આરોપને ઘરે લાવવા માટે ઇરાદાપૂર્વકનું કાર્ય અથવા વર્તન નિકટનું કારણ હોવું જોઈએ, નહીં કે તે જ.અમુક સમય પહેલા કોઈ ઘટના બને તેને કલમ ૪૯૮એ હેઠળ આરોપની બાબતમાં નોંધવામાં આવેલી હકીકત ન કહી શકાય. મૃતકને

ખેતરમાં ખેતીનું કામ કરવા માટે દબાણ કરવા માટે આરોપી અપીલકર્તાઓ દ્વારા લાદવામાં આવેલા દબાણના સ્વરૂપમાં ઓવરટ એક્ટ પ્રથમ દષ્ટિએ સ્થાપિત છે.

૨૫. મોહમ્મદના કિસ્સામાં.હોશન વિ. આંધ્ર પ્રદેશ રાજ્ય, એ. આઈ. આર. ૨૦૦૨ એસ. સી. ૩૨૭૦, એવું માનવામાં આવ્યું છે કે, એક જીવનસાથી બીજા પ્રત્યે ક્રૂરતા માટે દોષિત છે કે કેમ તે અનિવાર્યપણે હકીકતનો પ્રશ્ન છે.ફરિયાદો, આક્ષેપો અથવા તાનાશાહી જેવી વ્યક્તિ પર ક્રૂરતાની અસર સંબંધિત પીડિત વ્યક્તિની સંવેદનશીલતા, સામાજિક પૃષ્ઠભૂમિ, પર્યાવરણ, શિક્ષણ વગેરે જેવા વિવિધ પરિબલો પર આધાર રાખે છે. વધુમાં, માનસિક ક્રૂરતા વ્યક્તિની સંવેદનશીલતાની તીવ્રતા અને હિંમતની માત્રાના આધારે અલગ અલગ હોય છે અથવા માનસિક ક્રૂરતા સ્થાપિત થઈ હતી કે નહીં તે નક્કી કરવા માટે તેના પોતાના તથ્યો પર નિર્ણય લેવામાં આવે છે.

૨૬. મારી પાસે ફરિયાદી, તેની માતા અને મૃતકના ભાઈના પુરાવા છે.તેમાંથી મને જાણવા મળ્યું છે કે તે વાજબી શંકાની બહાર સાબિત થાય છે કે મૃતક બેવડા સ્નાતક હતા અને મૃતકના પરિવારના સભ્યો વચ્ચે અપીલકર્તાઓ લગ્ન પહેલાં સમજણ ધરાવતા હતા કે તે ખેતીનું કામ નહીં કરે.મૃતકનો પતિ માત્ર દસમા ધોરણમાં જ પાસ થયો છે.

૨૭. વિદ્વાન એપીપીએ કોર્ટનું ધ્યાન દોર્યું હતું કે મૃતકના લગ્નનો સમયગાળો માત્ર ચાર વર્ષનો હતો અને તેણે પરિણીત મહિલા દ્વારા આત્મહત્યા માટે ઉશ્કેરવાની ધારણાના આધારે પુરાવાની કલમ ૧૧૩એ પર દલીલ કરી હતી. સુશીલ કુમાર શર્મા વિરુદ્ધના કિસ્સામાં. ભારત સંઘની માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે, બે કલમો એટલે કે કલમ ૩૦૬ અને કલમ ૪૮૮એ વચ્ચેનો મૂળભૂત તફાવત ઇરાદાનો છે. બાદમાં, પતિ દ્વારા કરવામાં આવેલી ફૂરતા અથવા અગાઉની જોગવાઈ મુજબ આત્મહત્યાને પ્રોત્સાહન આપવામાં આવે છે અને તેનો ઇરાદો છે. તે સાચું છે કે મૌખિક પુરાવા તેમજ અપીલકર્તાઓના વર્તન દ્વારા તફાવતને ધ્યાનમાં લઈ શકાય છે. વર્તમાન કેસમાં ઉશ્કેરણી અને ઉશ્કેરણીના પરિણામે, મૃતકને ઉશ્કેરવામાં આવ્યો હતો અને તેણે પોતાનો સ્વભાવ અને સહનશીલતા ગુમાવી દીધી હતી અને આત્મહત્યા કરી હોવાનું સાબિત થયું છે. સાક્ષીઓના પુરાવા અને નિવેદનો પરથી સાબિત થાય છે કે અપીલકર્તાઓ-આરોપીઓએ મૃતકને આત્મહત્યા કરવા માટે ઉશ્કેર્યા, ઉશ્કેર્યા અને ઉશ્કેર્યા છે.

૨૮. જ્યાં સુધી ઉપનામનો પ્રશ્ન છે ત્યાં સુધી ચંદ્રિકા પ્રસાદ સિંહ વિરુદ્ધ બિહાર રાજ્ય, એ. આઈ. આર. ૧૯૭૨ એસ. સી. ૧૦૮ના કેસમાં એવું માનવામાં આવે છે કે ઉપનામ સ્થાપિત કરવાની જવાબદારી આરોપી પર છે અને જો આવી જવાબદારીને મુક્ત કરવામાં નહીં આવે તો અપીલ કોર્ટ દખલ કરશે નહીં.

૨૯. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને, હું તારણો, અંતિમ નિષ્કર્ષ અને દોષિત ઠેરવવાના પરિણામી ક્રમ અને વિદ્વત ટ્રાયલ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલી સજા સાથે સંપૂર્ણ સંમત છું. અદાલત અને મારો મત છે કે રેકૉર્ડ પરના પુરાવા પ્રમાણે તાત્કાલિક કેસમાં વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પહોંચેલા નિષ્કર્ષ સિવાય અન્ય કોઈ નિષ્કર્ષ શક્ય નથી.તેથી, વિવાદિત ચુકાદા અને દોષિત ઠેરવવા અને સજાના આદેશમાં દખલ કરવા માટે કોઈ માન્ય કારણ અથવા ન્યાયી આધાર નથી.

૩૦. તેથી, ઉપરોક્ત કારણોને ધ્યાનમાં રાખીને, વર્તમાન અપીલ રદ કરવામાં આવે છે.૧૯૯૯ના સેશન્સ કેસ નં.૧૨૭ માં છઠ્ઠી ફાસ્ટ ટ્રેક કોર્ટ, ગોંડલ, કેમ્પ એટ જેતપુરના પ્રિસાઈડિંગ ઓફિસર દ્વારા પસાર કરાયેલા ૧૫.૭.૨૦૦૬ ના ચુકાદા અને સજા અને સજાના આદેશની આથી પુષ્ટિ થાય છે.જામીન બોન્ડ, જો કોઈ હોય તો, રદ કરવામાં આવે છે. રેકૉર્ડ અને કાર્યવાહી, જો કોઈ હોય તો, તરત જ સંબંધિત ટ્રાયલ કોર્ટમાં પરત મોકલવામાં આવે.

(ઝેડ. કે. સૈયદ, ન્યાયમુર્તિ.)

વિષય:—આઈ.પી.સી. ની કલમ ૪૯૮એ અને ૩૦૬ હેઠળ માનસિક કૂરતા અને આત્મહત્યાની દુષ્પ્રેરણાના કેસમાં નીચલી કોર્ટ દ્વારા આરોપીઓને આપેલી

દોષસિંધી અને સજાનો આદેશ યથાવત રાખતી ગુજરાત હાઈકોર્ટની ફોજદારી અપીલ.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: *The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.*